

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO

im. generała broni K. Świerczewskiego

ODDZIAŁ WOJSK OPK I LOTNICTWA
KATEDRA TAKTYKI LOTNICTWA WSPARCIA

WYTYRKO
LUBOWICZ
TAJNE
Egz. Nr 1

plk dr Janusz MALINOWSKI

**ORGANIZACJA UŻYCIA I DOWODZENIA DZIAŁANAMI
LMSz, LMB I ŚMIGŁOWCÓW W OPERACJI ZACZEPNEJ
I OBRONNEJ ARMII WOJSK LĄDOWYCH**

(Skrypt wykładu)

038593

**ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIA
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego**

038593

WARSZAWA

GRUDZIEŃ

1968

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. generała broni K. Świerczewskiego

ODDZIAŁ WOJSK OPK I LOTNICTWA
KATEDRA TAKTYKI LOTNICTWA WSPARCIA

WYDZIAŁ
LOTNICTWA

TAJNE

Egz. Nr

1

płk dr Janusz MALINOWSKI

**ORGANIZACJA UŻYCIA I DOWODZENIA DZIAŁANAMI
LMSz, LMB I ŚMIGŁOWCÓW W OPERACJI ZACZEPNEJ
I OBRONNEJ ARMII WOJSK LĄDOWYCH**

(Skrypt wykładu)

038533

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

038533

WARSZAWA

GRUDZIEŃ

1968

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

ODDZIAŁ WOJSK OPK I LOTNICTWA
KATEDRA TAKTYKI LOTNICTWA WSPARCIA

ZATWIERDZAM
KOMENDANT ODDZIAŁU
WOJSK OPK I LOTNICTWA

płk prof. Remigiusz WOJTOWICZ

Dnia 1968r.

9ml. nr 12657

DO WYKONANIA
SŁUŻBOWO

~~T A J N E~~

Egz.nr.... 1

płk dr Janusz MALINOWSKI

Organizacja użycia i dowodzenia działaniami
LMSz, LMB i śmigłowców w operacji zaczepnej
i obronnej armii wojsk lądowych.

/ skrypt wykładu/

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENICZY
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

38593

WARSZAWA

Grudzień

1968r

T R E Ś Ć

=====

WSTEP

1. Zasady wykorzystania lotnictwa myśliwsko-szturmowego /LMSz/ i lotnictwa myśliwsko-bombowego /LMB/ do działań zaczepnych w operacjach armii wojsk lądowych.
2. Właściwości użycia LMSz i LMB w operacji zaczepnej armii wojsk lądowych.
3. Specyfika użycia LMSz i LMB w operacji obronnej armii wojsk lądowych.
4. Elementy systemu dowodzenia LMSz /LMB/ i ich praca w czasie organizacji i prowadzenia operacji armii wojsk lądowych.
5. Właściwości organizacji użycia i dowodzenia działaniami śmigłowców na szczeblu armii wojsk lądowych.

Zakończenie

W S T Ę P

=====

Kształtowanie poglądów na rolę i użycie lotnictwa do działań zaczepnych w operacji armii wojsk lądowych odbywa się pod wpływem wielu czynników. Wydaje się jednak, że do czynników wywierających decydujący wpływ zaliczyć należy:

- stan i perspektywy rozwojowe strategicznych wojsk raketowych i lotnictwa dalekiego zasięgu oraz zakres i sposób zastosowania ich w operacjach ;
- stan i perspektywy operacyjno-taktycznych wojsk raketowych i lotnictwa frontowego ;
- warunki działań wojsk w operacji.

W warunkach wojny jądrowej obecny stan rozwoju strategicznych wojsk raketowych umożliwia osiągnięcie celów strategicznych już na początku wojny.

Stąd operacyjna działalność wojsk frontu zostaje uzależniona od rezultatów działań strategicznych wojsk raketowych.

Z kolei udział lotnictwa operacyjnego w wykonaniu tych zadań zależy od stanu i możliwości rodzajów wojsk frontu głównie wojsk raketowych.

Możliwości wykorzystania operacyjno-taktycznych wojsk raketowych frontu w warunkach stosowania broni jądrowej doprowadziły do zawężenia pola wyłącznej działalności lotnictwa.

W takich warunkach lotnictwo z jedyne dotychczas wykonawcy staje się współwykonawcą niektórych zadań operacyjnych. Dotyczy to zmagania o stworzenie przewagi w możliwościach skutecznego użycia broni jądrowej oraz wykonywania zadań ogniowego wsparcia wojsk. W realizacji tych zadań lotnictwo spełnia rolę ważnego środka uzupełniającego uderzeniami konwencjonalnymi i lotniczo - jądrowymi ogniem rakiet na atomowym polu bitwy. Lotnictwo w poważnym stopniu warunkuje również działalność wojsk raketowych, gdyż jak dotychczas wojska raketowe nie mogą obyć się bez danych z rozpoznania lotniczego. Ponadto, nawet w warunkach stosowania broni masowego rażenia lotnictwo ze względu na - dużą skuteczność działań na obiekty ruchome i małe, możliwość szybkiego dostosowania się do zmian w sytuacji w toku wykonywania zadań, obywanie się bez dokładnych danych o położeniu obiektu działań i możliwości wielokrotnego użycia - jest nie-zastąpione w zwalczaniu obiektów małych i ruchliwych, a tych jak wiadomo będzie przeważająca ilość na atomowym polu działań wojsk w operacji.

W działaniach konwencjonalnych toczonych w warunkach zagrożenia jądrowego lub w wypadku wojen lokalnych z użyciem tylko środków konwencjonalnych, lotnictwo jest jednym z czynników decydujących o powodzeniu wojsk w operacji. Wynika to z faktu, że lotnictwo jest jedynym wykonawcą zadań walki o przewagę /panowanie/ w powietrzu i jedynym skutecznym środkiem ogniowym dalekiego zasięgu. Nie bez znaczenia jest również i to, że lotnictwo jest jednym z głównych wykonawców zadań bezpośredniego ogniowego wsparcia wojsk i wyłącznym wykonawcą zadań rozpoznania powietrznego i lotniczego transportu.

Reasumując, rolę lotnictwa we współczesnej operacji armii wojsk lądowych sprowadza się w warunkach stosowania broni masowego rażenia do roli czynnika wywierającego znaczny wpływ na przebieg operacji, a w warunkach zagrożenia bronią jądrową i stosowania tylko konwencjonalnych środków rażenia lotnictwo jest jednym z czynników decydujących o powodzeniu operacji.

Spełnienie swojej roli przez lotnictwo w operacjach zależy między innymi w dużym stopniu od właściwie zorganizowanego i sprawnie działającego systemu dowodzenia. Dotychczasowy system, jego elementy a wśród nich organ armii lotniczej przy armii wojsk lądowych, tzw. stanowisko współdziałania lotnictwa nie wykonywały należycie swoich zadań. Taki niezadawalający stan rzeczy wystąpił z całą jasnością na ćwiczeniu pod kryptonimem "Jesienne niebo". Wykazało ono, że system dowodzenia lotnictwem nie stwarzał warunków do operatywnego dowodzenia lotnictwem działającym na korzyść wojsk lądowych. Dlatego system ten został zreorganizowany w sposób, zapewniający nie tylko współdziałanie ale i sprawne dowodzenie lotnictwem w operacji armii wojsk lądowych.

Elementy nowego systemu dowodzenia lotnictwem wykonującym zadania wsparcia zostaną omówione na tle zasad wykorzystania i właściwości użycia LMSz i LMB w operacji zaczepnej i obronnej, jako że trudno mówić o dowodzeniu nie znając wcześniej podstawowych zagadnień użycia lotnictwa w operacji armii wojsk lądowych.

1. Zasady wykorzystania LMSz i LMB do działań zaczepnych w operacjach armii wojsk lądowych

W Biuletynie Informacyjnym Sztabu Generalnego nr 4 /72/ z września 1965r. wymienia się i charakteryzuje ogólne zasady operacyjnego wykorzystania lotnictwa frontowego. Zostaną one niżej omówione w zastosowaniu do działań zaczepnych LMSz i LMB w operacjach armii wojsk lądowych.

Całokształt działań lotnictwa w operacjach armii wojsk lądowych obejmuje cztery grupy zadań:

- udział w walce o stworzenie przewagi w możliwościach skutecznego użycia broni jądrowej, a w warunkach zagrożenia bmar i stosowania konwencjonalnych środków rażenia walka o zdobycie i utrzymanie przewagi /panowania/ w powietrzu;^{x/}
- ✓ - lotnicze wsparcie ogniowe wojsk armii;
- rozpoznanie powietrzne wojsk nieprzyjaciela ;
- transport powietrzny wojsk i sprzętu.

Lotnictwo myśliwsko-szturmowe i myśliwsko-bombowe wykonuje zadania bojowe w ramach pierwszej, drugiej i trzeciej grupy zadań. Jeżeli chodzi o zakres użycia tego lotnictwa w poszczególnych grupach zadań, to ze względu na swoje właściwości i warunki działań lotnictwo myśliwsko-szturmowe i myśliwsko-bombowe w ramach pierwszej grupy uzupełnia działalność ogniową wojsk raketowych i wykonuje zadania zabezpieczenia działań lotnictwa dalekiego zasięgu, natomiast w drugiej grupie jest głównym wykonawcą zadań tej grupy. W odniesieniu do trzeciej grupy zadań lotnictwo myśliwsko-szturmowe i myśliwsko-bombowe występuje jako środek uzupełniający działania lotnictwa rozpoznawczego. Tak więc lotnictwo myśliwsko-szturmowe i myśliwsko-bombowe wykorzystuje się głównie do zadań lotniczego wsparcia ogniowego wojsk armii w operacjach.

Omawiane lotnictwo może w różny sposób wykonywać swoje zadania w operacji wojsk lądowych. Rozpiętość możliwości jest tutaj bardzo duża : od działań na ograniczoną ilość obiektów w określonym miejscu i czasie operacji do użycia lotnictwa na dużą ilość obiektów w dowolnym miejscu i czasie operacji. A więc od masowania sił /wysilków/ lotnictwa myśliwsko-szturmowego i myśliwsko-bombowego do rozproszenia jego działań. Zarówno w pierwszym jak i drugim wypadku uzyskuje się jakiś efekt działań lotnictwa. Tylko, że w pierwszym wypadku, gdy działania lotnictwa zgrane są potrzebami operacji lotnictwo przyczynia się do osiągnięcia celów operacji, natomiast w drugim wypadku efekt działań lotnictwa z tego punktu widzenia jest minimalny.

x/ Grupa ta obejmuje zadania wykonywane w ramach działań zaczepnych lotnictwa na obszarze nieprzyjaciela oraz zadania lotnictwa w obronie przeciwlotniczej wojsk.

Dowodły tego w całej rozciągłości doświadczenia z okresu II wojny światowej jak i starć zbrojnych okresu powojennego. Dlatego generalną zasadą wykorzystania lotnictwa myśliwsko-szturmowego i myśliwsko-bombowego w operacji jest masowanie /koncentracja/ jego wysiłku na wykonanie zadań najważniejszych z punktu widzenia celów operacji. Konsekwencją tej prawidłowości jest zasada centralizacji dowodzenia lotnictwem na określonym szczeblu. Obecnie dowodzenie lotnictwem operacyjnym jest scentralizowane na szczeblu frontu poprzez dowództwo i sztab armii lotniczej.

Istnieje jednak konieczność wykorzystania lotnictwa w operacji armii wojsk lądowych, przy tym w takim wypadku armia ma lepsze, niż ktokolwiek warunki decydowania o użyciu lotnictwa do wykonywania zadań lotniczego wsparcia wojsk armii i taktycznego rozpoznania. Dlatego dowódcy armii wojsk lądowych przysługuje z tego tytułu prawo do dysponowania określonym wysiłkiem /limitem/ lotów związku taktycznego /oddziału/ lotnictwa. W niektórych wypadkach mogą być operacyjnie podporządkowane dowódcy armii określone siły lotnictwa. Organizacja wykorzystania i kierowanie działaniami lotnictwa w operacji armii wojsk lądowych zgodnie z ich potrzebami zapewnia się poprzez organy dowodzenia lotnictwa rozmieszczone na stanowiskach dowodzenia i w ugrupowaniu wojsk armii.

Tak więc system dowodzenia lotnictwem myśliwsko-szturmowym i myśliwsko-bombowym ustawiony jest w sposób, zapewniający centralizację dowodzenia dla określonego nadrzędnego szczebla i gwarantujący możliwość sprawnego, szybkiego dowodzenia wykonywaniem zadań na korzyść szczebla niższego.

Zdecydowana większość zadań wykonywanych na korzyść wojsk armii w operacji to zadania lotniczego wsparcia ogniowego i taktycznego rozpoznania powietrznego. W celu zapewnienia sprawnego organizowania i kierowania wykonaniem tych zadań powołano dywizję lotnictwa szturmowo-rozpoznawczego i przewidziano rozmieszczenie wysuniętego stanowiska dowodzenia tej dywizji na stanowisku dowodzenia armii wojsk lądowych. Ponieważ jednak centralizacja dowodzenia lotnictwem na szczeblu armii lotniczej nie może zostać naruszona, dlatego dowódcy

armii wojsk lądowych przydziela się w zdecydowanej większości wypadków tylko określoną ilość lotów /samolotolotów, eskadro-
lotów/lotnictwa myśliwsko-szturmowego, lotnictwa myśliwsko-
bombowego oraz lotnictwa rozpoznania taktycznego i artyleryj-
skiego tej dywizji. Zgodnie z zasadą centralizacji dowodzenia
podlega ona dowódcy armii lotniczej i wykonuje w razie potrze-
by zadania według planu armii lotniczej w operacji frontu jako
zadania priorytetowe.

Dotyczy to zadań udziału w walce o stworzenie przewagi
w możliwościach skutecznego użycia broni jądrowej, walki o prze-
wagę /panowanie/ w powietrzu i pośredniego lotniczego wsparcia
wojsk w operacji.

Ilość lotów lotnictwa myśliwsko-szturmowego /myśliwsko-
bombowego/, przydzielona do dyspozycji dowódcy armii ogólno-
wojskowej/armii pancernej/ zależy od :

- czasu trwania, znaczenia i potrzeb operacji armii wojsk
lądowych ;
- ilości pułków /eskadr/ myśliwsko-szturmowych w składzie
dywizji lotnictwa szturmowo-rozpoznawczego ;
- średniego operacyjnego natężenia działań lotnictwa na
dzień operacji ;
- potrzeb scentralizowanego użycia LMSz /LMB/ według
planu armii lotniczej ;

Ze względu na to, że wymienione wyżej czynniki mogą przyjmo-
wać różne wartości, ilość lotów przydzielona do dyspozycji
dowódcy armii wojsk lądowych jest zmienna. Z reguły jednak
dowódca armii otrzymuje większość wysiłku lotów dywizji
lotnictwa szturmowo-rozpoznawczego, ponieważ dywizja przezna-
czona jest przede wszystkim do wykonywania zadań lotniczego
wsparcia i rozpoznania na korzyść wojsk armii w operacji.
Jeżeli przewiduje się wykonanie przez armię ogólnowojskową
operacji zaczepnej na głównym kierunku działań frontu w warun-
kach zagrożenia jądrowego w ciągu 9 dni, to w wypadku wyko-
rzystania dwóch pułków lotnictwa myśliwsko-szturmowego o skła-
dzie po trzy eskadry każdy i średnim operacyjnym natężeniu
2 lotów na dobę można wykonać ogółem 108 eskadrolotów lotnictwa
myśliwsko-szturmowego. Część z tych lotów, założony około 1/3
to jest 36 eskadrolotów może być wykorzystana według planu

armii lotniczej. Do dyspozycji dowódcy armii ogólnowojskowej przy powyższych założeniach może być przydzielone 72 eskadroloty lub po przeliczeniu 24 pułkoloty lotnictwa myśliwko-szturmowego.

Na operację obronną armii planowaną na kierunku pomocniczym w ciągu dwóch dni w warunkach stosowania broni jądrowej przy natężeniu 3 lotów na dobę i dla ilości eskadr jak wyżej oraz zarezerwowaniu około 50 % wysiłku lotów do planowania przez sztab armii lotniczej, dowódca armii ogólnowojskowej może otrzymać do swojej dyspozycji 18 eskadrolotów lotnictwa myśliwko-szturmowego na wsparcie wojsk armii przez dywizję lotnictwa szturmowo-rozpoznawczego.

Sposób wykorzystania przydzielonego armii wysiłku lotów winien być podporządkowany zasadzie pełnego wykorzystania możliwości lotnictwa. W odniesieniu do pułków lotnictwa myśliwko-szturmowego oznacza to, że organy dowodzenia lotnictwem winny uczynić wszystko, ażeby zapewnić gotowość określonych sił do wykonywania zadań bojowych w określonym miejscu, czasie i na obiekty wynikające z potrzeb wojsk w operacji, określając dla tych sił sposób działań zapewniający osiągnięcie największego efektu. Ponadto organy dowodzenia lotnictwem powinny zapewnić możliwość wykorzystania pułków lotnictwa myśliwko-szturmowego do wykonania ^{doraźnych} niespodziewanych zadań ogniowych, zwłaszcza takich, które w danej sytuacji nie mogą być wykonane przez inne rodzaje wojsk.

Stosowanie powyższych zasad, mimo ich oczywistości, nie jest rzeczą prostą w konkretnych sytuacjach operacyjno-taktycznych. Świadczy o tym przebieg nie-jednego ćwiczenia z wojskami. Dowodem tego są również ćwiczenia praktyczne prowadzone w naszej uczelni.

Na jednym z ćwiczeń na mapach prowadzonych w terenie w wyniku decyzji ćwiczących stron powstała sytuacja, w której dla jednej ze stron zaszła potrzeba wykorzystania całości sił lotnictwa w tym samym czasie bądź na wykonanie zadań bezpośredniego wsparcia przed frontem nacierających wojsk armii bądź na opóźnienie podejścia do pola bitwy bliskiego odwodu operacyjnego, znajdującego się w pewnej odległości na skrzydle

nacierającego głównego zgrupowania wojsk armii. Na skutek opaczego rozumienia zasady masowania wysiłku lotnictwa na kierunku działań głównych sił armii zdecydowano się na wykorzystanie całości sił do wykonania zadań ogniowych przed frontem głównego zgrupowania nacierających wojsk. Dało to pewien efekt w postaci szybszego pokonania oporu nieprzyjaciela. Ale pozbawiono się w ten sposób możliwości działań na podchodzący do pola bitwy odwód operacyjny. Było to niewłaściwe, gdyż zgodnie z zasadą masowania wysiłku lotnictwa na wykonywanie zadań najważniejszych z punktu widzenia celów operacji należało skoncentrować działanie lotnictwa na opóźnienie podejścia bliskiego odvodu operacyjnego nieprzyjaciela, gdyż on zagrażał osiągnięciu przez wojska celów operacji, co i udowodnił przebieg wspomnianego ćwiczenia.

Podobnych przykładów można przytoczyć wiele. Wszystkie one wskazują na to, że sama znajomość zasad wykorzystania lotnictwa w operacji armii wojsk lądowych nie wystarcza do tego, aby umiejętnie stosować je w określonych sytuacjach taktyczno-operacyjnych. Taką umiejętność zdobywa się i utrzymuje na właściwym poziomie poprzez ćwiczenia w różnych sytuacjach współczesnego pola bitwy.

2. Właściwości użycia LMSz i LMB w operacji zaczepnej armii wojsk lądowych.

Przewidywania rozwoju operacji zaczepnej, a zwłaszcza faktyczny jej przebieg obejmują wiele sytuacji taktyczno-operacyjnych, w których możliwości użycia lotnictwa do wykonywania zadań ogniowych mogą być bardzo różne. Analiza i ocena tych możliwości winna doprowadzić do określenia sposobu wykorzystania lotnictwa odpowiadającego danej konkretnej sytuacji.

Dużą pomoc w określaniu wspomnianego sposobu wykorzystania lotnictwa może okazać znajomość właściwości użycia lotnictwa w różnych sytuacjach operacji zaczepnej armii wojsk lądowych. Ze względu na potrzeby poznawania działań lotnictwa w początkowym okresie wojny zostaną rozpatrzone właściwości użycia lotnictwa myśliwsko-szturmowego i myśliwsko-bombowego naszego lotnictwa operacyjnego w pierwszej

operacji zaczepnej armii bez użycia broni jądrowej w warunkach zagrożenia jądrowego po przegrupowaniu wojsk armii na dużą odległość.

W warunkach początkowego okresu wojny armia wojsk lądowych z obszaru PRL może wchodzić do bitwy w różnych najczęściej skomplikowanych warunkach sytuacji lądowej i powietrznej, a w wypadku działań na kierunku nadmorskim, spotęgowanej zagrożeniem przez siły i środki nieprzyjaciela działającego z morza.

Sytuacja lądowa może być skomplikowana tym, że rozwój działań własnych pierwszorzutowych wojsk może przybierać różny obrót, na niektórych kierunkach będą one prowadziły pomyślnie działania zaczepne, na innych mogą przechodzić do obrony lub nawet do działań odwrotowych. Przed lub na tyłach przegrupowujących się wojsk armii mogą działać taktyczne i operacyjne desanty powietrzne.

Charakterystyczny dla sytuacji powietrznej będzie najczęściej stan prowadzenia walki o uzyskanie przewagi w powietrzu. W walce tej może wziąć udział lotnictwo operacyjne PRL przegrupowujące się na kierunek operacyjny. Przegrupowanie tego lotnictwa odbędzie się wcześniej niż przegrupowanie armii wojsk lądowych z obszaru PRL.

W takiej sytuacji wejścia wojsk armii do bitwy lotnictwo myśliwsko-szturmowe i myśliwsko-bombowe może być wykorzystane do wykonania zadań;

- udziału w walce o przewagę w powietrzu ;
- udaremnienia rozwijania wojsk nieprzyjaciela na dogodnych rubieżach, zwłaszcza na kierunkach wprowadzenia związków taktycznych armii do bitwy ;
- udziału w ogniowym przygotowaniu wprowadzenia do walki związków taktycznych armii ;
- zwalczania wojsk desantów powietrznych i morskich nieprzyjaciela oraz sił i środków jego marynarki wojennej;
- uzupełnienia działań lotnictwa rozpoznawczego.

Ze względu na stan zagrożenia jądrowego, część sił lotnictwa myśliwsko-bombowego winna być utrzymywana w gotowości do wykonania zadań przy pomocy bomb jądrowych.

Z charakteru powyższych zadań wynika, że organizacja ich wykonania odbywać się będzie na różnych szczeblach dowodzenia.

Część z tych zadań jest planowana na szczeblu armii lotniczej. Są to zadania dotyczące udziału lotnictwa myśliwsko-szturmowego i myśliwsko-bombowego w walce o przewagę w powietrzu i wykorzystania lotnictwa myśliwsko-bombowego do wykonania uderzeń jądrowych odpowiednio do potrzeb frontu.

Wykorzystanie lotnictwa myśliwsko-szturmowego i myśliwsko-bombowego w ramach walki o przewagę w powietrzu i użycie tego lotnictwa na korzyść wchodzących do bitwy wojsk należy zorganizować w taki sposób, aby można było odpowiednimi siłami w określonym miejscu i czasie wykonać konieczne zadania udziału w walce o przewagę w powietrzu i wsparcia wojsk armii.

Na szczeblu armii wojsk lądowych rozpatrzenie użycia LMSz i LMB w okresie wchodzenia wojsk armii do bitwy dotyczy zadań:

- udaremnienia rozwijania wojsk nieprzyjaciela na dogodnych rubieżach, zwłaszcza na kierunkach wprowadzenia związków taktycznych armii do bitwy ;
- udziału w ogniowym przygotowaniu wprowadzenia do walki związków taktycznych armii ;
- uzupełnienia działalności lotnictwa rozpoznania taktycznego;
- zwalczania wojsk desantów, bezpośrednio zagrażających wojskom armii na jej tyłach lub skrzydłach.

Wybór jednego z możliwych wariantów zadań lotnictwa myśliwsko-szturmowego i lotnictwa myśliwsko-bombowego w okresie wchodzenia wojsk armii do bitwy będzie zawsze trudny, gdyż najczęściej potrzeby armii wymagają wykonania kilku zadań i to niejednokrotnie w tym samym czasie, co nie jest możliwe do wykonania, gdy potrzeby przerastają możliwości wspierającego lotnictwa. Dlatego należy kierować się zasadą

zaspokojenia najpilniejszych potrzeb wojsk armii w granicach aktualnych dla danej sytuacji możliwości LMSz i LMB. W zależności od rozwoju sytuacji każde z wymienionych zadań lub różnych grup tych zadań może przyjąć rangę najpilniejszych potrzeb wojsk armii w zakresie użycia lotnictwa.

Wykorzystanie LMSz i LMB do wykonania poszczególnych zadań w okresie wchodzenia wojsk armii do bitwy może być różne, ale z uwzględnieniem pewnych prawidłowości, których przestrzeganie zapewnia pełne wykorzystanie możliwości lotnictwa jak i warunków sytuacji.

Udaremnienie rozwijania wojsk nieprzyjaciela na dogodnych rubieżach ma sens tylko wtedy, jeśli uderzenia LMSz i LMB zostaną wykonane na wojska nieprzyjaciela w takim miejscu i czasie i z takim skutkiem, że zapewni się wyjście pierwszorzutowych wojsk armii na dogodne rubieże przed rozwinięciem się na nich wojsk nieprzyjaciela.

Zadania LMSz i LMB w ramach udziału w ogniowym przygotowaniu wprowadzenia do walki związków taktycznych armii mogą dotyczyć głównie obezwładnienia środków ogniowych nieprzyjaciela przeciwdziałających wejściu wojsk do bitwy, względnie opóźnienia marszu lub rozwijania się pododdziałów zmechanizowanych i czołgów do walki z wojskami armii.

Wykorzystanie części sił lotnictwa myśliwsko-szturmowego, a nawet lotnictwa myśliwsko-bombowego do wykonywania zadań taktycznego rozpoznania lotniczego w omawianej sytuacji jest możliwe z tego względu, że zarówno wojska armii jak i wspierające lotnictwo na skutek szybkich i ciągłych zmian w sytuacji na polu walki, będą w większym zakresie niż w innej sytuacji, odczuwały potrzebę niezwłocznej informacji o położeniu i ruchach wojsk nieprzyjaciela. Dlatego posiadanie tych danych, które niejednokrotnie daje tylko rozpoznanie z powietrza, może odbywać się kosztem zadań ogniowych lotnictwa myśliwsko-szturmowego.

Zwalczanie wojsk desantów nieprzyjaciela w warunkach wejścia do bitwy w pierwszej operacji zaczepnej może stać się ważnym zadaniem LMSz i LMB, gdyż przewiduje się szerokie wykorzystanie różnych desantów w początkowym okresie współczesnej wojny.

Stopień zaangażowania tego lotnictwa do zwalczania desantów zależeć będzie od tego, na ile zapewni się gotowość lotnictwa do działań przeciwko desantom w krótkich okresach ich wielkiej wrażliwości na uderzenia z powietrza.

W toku operacji zaczepnej armii oprócz zadań podobnych do wykonywanych w okresie wejścia wojsk do bitwy lotnictwo myśliwsko-szturmowe i myśliwsko-bombowe może wykonywać zadania zwalczania taktycznych i bliskich odwodów operacyjnych. Mogą być one zwalczane w różnym miejscu i różnym czasie.

Wykorzystanie lotnictwa myśliwsko-szturmowego i myśliwsko-bombowego do zwalczania odwodów w rejonach ześrodkowania zarówno w warunkach stosowania konwencjonalnych jak i jądrowych środków rażenia jest niecelowe, gdyż skuteczność konwencjonalnych działań lotnictwa jest niska, a w wypadku stosowania broni jądrowej najczęściej nadają się do wykonania tego zadania rakiety.

Natomiast odwody w marszu najbardziej nadają się do zwalczania przez lotnictwo myśliwsko-szturmowe i lotnictwo myśliwsko-bombowe. Możliwości wykonania uderzenia na odwody w marszu są uzależnione od położenia wojsk własnych i odwodów nieprzyjaciela oraz warunków terenowych na drodze przemarszu odwodów. W wypadku, gdy odwód znajduje się na takiej odległości od przypuszczalnej rubieży rozwinięcia, że zachodzi konieczność niezwłocznych działań lotnictwa, wówczas uderzenie może być wykonane niezależnie od warunków terenowych na drodze przemarszu odwodów.

Jeśli odległość jest większa od wspomnianej przed chwilą, wówczas dla uzyskania znacznie wyższego efektu należy uderzenia wykonywać w wąskich przejściach na drogach marszu odwodów : w wąwozach, przy mostach i przeprawach, nasypach, a więc wszędzie tam, gdzie niemożliwe jest obejście. Uzyskane w ten sposób opóźnienie może się równać czasowi, jaki jest potrzebny na usunięcie zatorów, jeśli to w ogóle będzie możliwe, względnie czasowi niezbędnemu na likwidację zniszczeń przepraw i mostów, lub czasowi na wycofanie kolumny i marszu po innej drodze.

W toku operacji zaczepnej lotnictwo myśliwsko-szturmowe i myśliwsko-bombowe może również udaremniać zorganizowane wycofanie się wojsk nieprzyjaciela i planowe przechodzenie do obrony na kolejnych rubieżach oraz dezorganizować pracę tyłów.

Skuteczne zdezorganizowanie wycofania się wojsk nieprzyjaciela i przeszkodzenie mu w planach przechodzenia do obrony na kolejnych rubieżach jest możliwe wtedy, gdy stwierdzi się tego rodzaju działanie nieprzyjaciela. W takiej sytuacji należy wykorzystać wszystkie wolne od innych ważniejszych zadań siły LMSz i LMB i skierować je bezpośrednio na wycofujące się lub obsadzające rubieże obrony wojska nieprzyjaciela względnie na obiekty terenowe, których zniszczenie lub uszkodzenie może utrudnić ruch wojsk nieprzyjaciela.

Dezorganizowanie pracy tyłów nieprzyjaciela nie jest typowym zadaniem dla lotnictwa myśliwsko-szturmowego i lotnictwa myśliwsko-bombowego. Niemniej jednak może być wykonywane w sytuacji, gdy ustalili się, że wojska nieprzyjaciela mają na wyczerpaniu określone zapasy np. paliwa czy amunicji.

W wypadku, gdy nieprzyjacielowi uda się doraźnie obsadzić dogodną rubież obrony, a możliwości obejścia nie ma, wówczas może się okazać konieczne lotnicze przygotowanie przełamania tej rubieży z marszu. W odniesieniu do doraźnej obrony w oparciu o rubież wodną będzie to lotnicze przygotowanie forsowania z marszu przeszkody wodnej. Możliwości użycia lotnictwa w takiej sytuacji sprowadzają się do lotniczego przygotowania ataku i wsparcia wojsk podczas przełamywania oporu nieprzyjaciela poprzez zwalczania środków ogniowych, punktów oporu i wojsk. Uderzenia winny być wykonane w takim miejscu i czasie, aby było zapewnione bezpieczeństwo własnym wojskom i niezwłoczne wykorzystanie przez nie skutków uderzeń lotnictwa.

W toku operacji zaczepnej dużą rolę w zapewnieniu wykonania zadań przez wojska armii odgrywają desanty powietrzne na śmigłowcach. Są one najczęściej organizowane na szczeblu armii wojsk lądowych. Ich desantowanie zwłaszcza na etapie lądowania

oraz działania na terenie nieprzyjaciela wymagają zawsze, choć nie w jednakowej mierze, zaangażowania pewnej części sił lotnictwa myśliwsko-szturmowego i lotnictwa myśliwsko-bombowego do zapewnienia warunków przelotu i lądowania oraz wsparcia działań wojsk po wylądowaniu, gdyż środki ogniowe desantu są niewystarczające.

Możliwości użycia lotnictwa do wykonywania zadań wynikających z potrzeb wojsk armii w określonej sytuacji zależą w dużym stopniu od warunków manewru jednostek wspierającego lotnictwa. Chodzi tu przede wszystkim o nadążanie lotnictwa w ślad za nacierającymi wojskami w warunkach wysokiego tempa pomyślnie rozwijającej się operacji zaczepnej. W warunkach ciągłego natarcia w tempie przewyższającym 60 km/dobę oderwanie lotnictwa od wojsk może nastąpić już po dwóch, trzech dniach operacji, ponieważ bataliony-budowy lotnisk nie nadążą z wybudowaniem lotnisk. Dlatego w takiej sytuacji ogromnego znaczenia nabiera uchwytowanie przez czołowe oddziały armii lotnisk nieprzyjaciela, ich szybki remont i wykorzystanie przez wspierające jednostki lotnictwa.

3. Specyfika użycia LMSz i LMB w operacji obronnej armii wojsk lądowych.

Operacja obronna armii ogólnowojskowej może być prowadzona w różnych warunkach sytuacji operacyjnej. Najbardziej typowa dla współcześnie pojmowanych działań wojennych jest operacja obronna armii organizowana i prowadzona w warunkach działań zaczepnych głównych sił frontu.

Przejście wojsk armii do operacji obronnej w toku działań zaczepnych frontu może najczęściej nastąpić w sytuacji, gdy narasta możliwość silnego przeciwuderzenia nieprzyjaciela, które może być odparte jedynie drogą operacji obronnej armii.

Nieprzyjaciel może skierować do przeciwuderzenia na wojska armii różną ilość sił i środków. W sytuacji, gdy nieprzyjaciel szykuje znaczne siły do przeciwuderzenia i gdy mogą one poważnie osłabić wojska armii, a przez to

wpłynąć na realizację zadań frontu w natarciu wówczas zachodzi konieczność użycia sił i środków frontu do zwalczania zgrupowania przeciwuderzeniowego nieprzyjaciela. Najbardziej celowe jest użycie sił frontu do zerwania przeciwuderzenia nieprzyjaciela przez wykonanie zmasowanego uderzenia na odwody w rejonach rozmieszczenia i podczas marszu na kierunki przeciwuderzenia, przy tym maszerujące do przeciwuderzenia wojska zwalczą przede wszystkim lotnictwo myśliwsko-bombowe. Działania te prowadzone są według planu armii lotniczej.

W czasie zmasowanego uderzenia wojska pierwszorzędowych związków armii mogą wykonać zwroty zaczepne przed przedni skraj obrony, które może wspierać lotnictwo myśliwsko-szturmowe przez obezwładnienie sił i środków ogniowych nieprzyjaciela przed frontem nacierających wojsk.

Atak przeciwuderzającego zgrupowania wojsk nieprzyjaciela może być poprzedzony przygotowaniem ogniowym. W czasie tego przygotowania siły i środki ogniowe nieprzyjaciela zdecydowanie wysuwają się na rubież rozwinięcia do przeciwuderzenia. W celu osłabienia siły ogniowego przygotowania i siły ataku przeciwuderzeniowego zgrupowania mogą być wykonane przez lotnictwo myśliwsko-szturmowe i lotnictwo myśliwsko-bombowe uderzenia na wojska i środki ogniowe rozwijającego się zgrupowania. Działania lotnictwa winny być skierowane na pojawiające się nagle przed wojskami armii ruchome obiekty. W tym czasie może być znaczna ilość tego rodzaju obiektów, dlatego uderzenia lotnictwa myśliwsko-szturmowego i lotnictwa myśliwsko-bombowego winny być skierowane na te obiekty, które najbardziej zagrażają wojskom broniącym się na kierunku przeciwuderzenia nieprzyjaciela. Będą to przede wszystkim wojska, które mają największe szanse przerwania obrony i wejścia na tyły armii, a więc najczęściej wojska pancerne. Toteż główne uderzenia lotnictwa winny być skierowane na kolumny pancerne nieprzyjaciela w marszu. Ponadto obiektami uderzeń lotnictwa mogą być również środki ogniowe, zapewniające rozwijanie się wojsk nieprzyjaciela do przeciwuderzenia.

W toku bitwy obronnej związki taktyczne I rzutu armii dążą do rozdzielenia zgrupowań uderzeniowych nieprzyjaciela na części i skanalizowania jego natarcia, niszczą desanty i nie dopuszczają do przerwania się w głąb obrony poważnych zgrupowań wojsk nieprzyjaciela. Zadania te wojska pierwszego rzutu armii wykonują przez utrzymywanie kluczowych rejonów obrony, działania opóźniające i przede wszystkim przez wykonywanie kontrataków...

W takiej sytuacji lotnictwo myśliwsko-szturmowe i lotnictwo-bombowe może wspierać wojska pierwszego rzutu armii przez:

- zwalczanie czołowych oddziałów nieprzyjaciela i jego sił podchodzących z głębi ;
- obezwładnienie sił i środków nieprzyjaciela na korzyść wojsk wykonujących kontrataki ;
- zwalczanie taktycznych desantów powietrznych.

Wysiłek lotnictwa w zwalczaniu czołowych oddziałów nieprzyjaciela winien być skierowany na te oddziały, które mają największe szanse przerwania się w głąb obrony armii. Będą to kolumny oddziałów nieprzyjaciela, działające na nie obsadzonych lub słabo bronionych przez wojska armii kierunkach. Zwalczanie oddziałów atakujących kluczowe rejony obrony może odbywać się głównie przez niszczenie środków ogniowych wspierających ataki tych oddziałów.

Podobnie jak zwalczanie czołowych oddziałów nieprzyjaciela, tak opóźnianie podejścia odwodów do pola walki ma duże znaczenie dla wojsk armii odpierających natarcie nieprzyjaciela, gdyż umożliwia prowadzenie walki z nieprzyjacielem w dogodnych dla wojsk armii warunkach. Uderzenia na podchodzące odwody winny być wykonane w takim czasie, ażeby skutki uderzenia mogły być wykorzystane przez broniące się wojska armii.

Zasadniczym sposobem działań wojsk armii w toku walki obronnych są kontrataki. Wysiłki lotnictwa należy skupić na wsparcie najważniejszych kontrataków. Może być ono wykonane przez działania lotnictwa na wojska i środki ogniowe nieprzyjaciela manewrujące w rejonie lub zdążające do rejonu

kontrataku. Działania te winny obejmować nie tylko bezpośrednie uderzenie na wspomniane cele, ale również na te obiekty w terenie, których zniweczenie uniemożliwia lub znacznie utrudnia manewr wojsk nieprzyjaciela.

Dla pierwszorzutowych związków taktycznych armii walczących z nacierającym nieprzyjacielem duże znaczenie ma również zwalczanie taktycznych desantów powietrznych, które najczęściej będą desantowane przez śmigłowce. Desanty te w czasie przelotu będą zwalczane głównie przez naziemne środki obrony przeciwlotniczej. Lotnictwo będzie działać na te desanty przede wszystkim w rejonie załadowania desantu na śmigłowce i w rejonie lądowania. W toku działań desantu główne wysiłki lotnictwa myśliwsko-szturmowego i myśliwsko-bombowego winny być skierowane na utrudnianie mu manewru w celu stworzenia wydzielonym wojskom armii dogodnych warunków zwalczania desantu.

Z omówionych działań wynika, że zadania lotnictwa w toku walk obronnych pierwszorzutowych związków taktycznych wojsk armii mogą być różne. Dlatego wysiłek lotnictwa myśliwsko-szturmowego i myśliwsko-bombowego winien być skierowany na takie zadania, które w danej sytuacji są najbardziej ważne dla broniących się wojsk armii.

W toku operacji obronnej armii szczególne znaczenie ma przeciwuderzenie, gdyż jest ono najbardziej aktywną formą działań wojsk armii w obronie.

Wyniki przeciwuderzenia mogą wywrzeć mniejszy lub większy wpływ na operację frontu. Dlatego działania lotnictwa według planu armii lotniczej winny być powiązane z armijnym przeciwuderzeniem. W odniesieniu do lotnictwa myśliwsko-szturmowego i lotnictwa myśliwsko-bombowego chodzi tu głównie o ich udział w silnym obezwładnieniu lotnictwa i broni rakietowej bezpośrednio przed i w toku przeciwuderzenia oraz o udział w izolacji rejonu przeciwuderzenia od podejścia odwodów operacyjnych nieprzyjaciela.

Wysiłek lotów, którym dysponuje dowódca armii wojsk lądowych, może być wykorzystany do udziału w ogniowym przygotowaniu ataku i na wsparcie przeciwuderzającego zgrupowania wojsk armii.

W ogniowym przygotowaniu ataku przeciwuderzającego zgrupowania lotnictwo myśliwsko-szturmowe i lotnictwo myśliwsko-bombowe może niszczyć i obezwładniać środki ogniowe nieprzyjaciela oraz odwody taktyczne na kierunku przeciwuderzenia. Natomiast w toku przeciwuderzenia lotnictwo myśliwsko-szturmowe i lotnictwo myśliwsko-bombowe będzie wspierać przeciwuderzające wojska przez obezwładnienie czynnych środków ogniowych i opóźnianie podejścia odwodów nieprzyjaciela do rejonów walki. Uderzenia na środki ogniowe i odwody nieprzyjaciela wykonuje się w czasie, zapewniającym wykorzystanie ich skutków przez przeciwuderzające wojska.

Możliwości wykorzystania lotnictwa do wykonania zadań w operacji obronnej armii uzależnione są w dużym stopniu od bazowania lotnictwa. W czasie przechodzenia armii do operacji obronnej w toku operacji zaczepnej frontu bazowanie lotnictwa myśliwsko-szturmowego i lotnictwa myśliwsko-bombowego będzie najczęściej rozciągnięte w głąb ze względu na to, że w toku dotychczasowych działań zaczepnych część jednostek lotnictwa przebazowała się w ślad za nacierającymi wojskami, a część pozostała w tyle z powodu trudności w manewrze lotniskowym. W takiej sytuacji wsparcie wojsk armii przechodzącej do obrony będzie ograniczone, ponieważ część lotnictwa ze względu na duże odległości nie będzie w stanie wykonywać zadań wsparcia. Natomiast w toku operacji obronnej następuje przybliżenie bazowania oddziałów lotniczych do obiektów ich działań w wyniku czego więcej oddziałów lotniczych może brać udział w wykonywaniu zadań wsparcia wojsk armii w operacji obronnej.

4. Elementy systemu dowodzenia LMSz /LMB/ i ich praca w czasie organizacji i prowadzenia operacji armii wojsk lądowych.

Nowy system dowodzenia lotnictwem frontowym w części dotyczącej lotnictwa wykonującego zadania wsparcia wojsk i rozpoznania taktycznego w operacji armii wojsk lądowych obejmuje :

- wysunięte stanowisko dowodzenia /WSD/ dywizji lotnictwa szturmowo-rozpoznawczego /DLSZR/ na SD dowódcy armii wojsk lądowych ;

- przedstawiciela dowódcy armii lotniczej na SD dowódcy armii wojsk lądowych ;
- SD dywizji lotnictwa szturmowo-rozpoznawczego w rejonie węzła lotniskowego dywizji ;
- SD pułków lotnictwa myśliwsko-szturmowego i pułków lotnictwa myśliwsko-bombowego ;
- SD pułku lotnictwa rozpoznania taktycznego i artyleryjskiego ;
- oficerów łącznikowych lotnictwa w dywizjach wojsk lądowych ;
- radiotechniczne posterunki wykrywania i naprowadzania pierwszorzutowych dywizji armii.

Biuletyn Informacyjny Sztabu Generalnego WP nr 1/85/ z lutego 1968 r określa rolę i zadania poszczególnych elementów systemu dowodzenia lotnictwa frontowego.

Do problemów nie poruszonych w podanym wyżej biulety- nie, a interesujących z punktu widzenia pracy dowództwa i szta- bu DLSzR w okresie organizacji i w toku prowadzenia operacji armii wojsk lądowych, należy miejsce pracy personelu kierowni- czego dywizji oraz zakres i metodę wypracowania decyzji na działania bojowe DLSzR.

Jeżeli chodzi o miejsce pracy dowódcy DLSzR to z roli WSD i SD tej dywizji wynikałoby, że powinien on znajdować się na SD. Takie podejście do tej sprawy byłoby jej uproszczeniem. Wydaje się, że decyzję o miejscu swojej pracy powinien podejmować dowódca dywizji w zależności od zadań, jakie dywizja ma do wykonania, ich ważności i sytuacji w jakiej odbywa się organizacja i kierowanie działaniami bojowymi dywizji.

W sytuacji, gdy dywizja lotnictwa szturmowo-rozpoznaw- czego w początkowym okresie wojny wychodzi na kierunek opera- cyjny i bierze udział w zabezpieczeniu wykonania pierwszego uderzenia przez siły i środki szczebla nadrzędnego, wówczas dowódca DLSzR winien znajdować się na SD dywizji. Natomiast w wypadku, gdy dywizja ma do wykonania większość zadań na korzyść armii wojsk lądowych, to w ważnych okresach planowania i kierowania działaniami tej dywizji na korzyść armii dowódca

DLSzR powinien znajdować się na WSD dywizji. Zatem miejscem pracy dowódcy DLSzR może być zarówno SD jak i WSD dywizji. Decyzję w tej sprawie należy podejmować w zależności od konkretnych potrzeb w oparciu o wymienione wyżej czynniki.

Miejscem pracy szefa sztabu DLSzR z racji pełnionych przez niego funkcji winno być SD dywizji. Natomiast pozostały personel dowódczo-sztabowy wykorzystany jest w zależności od decyzji dowódcy na WSD lub SD dywizji.

Zakres i metoda wypracowania decyzji na działania dywizji lotnictwa szturmowo-rozpoznawczego odbywa się według zasad omówionych w oddzielnym skrypcie^{x/} z tym, że zachodzi konieczność uwzględnienia pewnych właściwości wynikających z tego, że dywizja składa się z pułków różnych rodzajów lotnictwa / dwa pułki w różnych wariantach organizacyjnych np. plmsz-1, plmb-1 i trzeci zawsze tylko jeden pułk plrta/. Tak więc w pracy organizacyjnej dowództwa dywizji winna być uwzględniona działalność ogniowa i rozpoznawcza dywizji, natomiast w pracy wydziału operacyjnego głównie działalność ogniowa, wydziału rozpoznawczego-rozpoznawcza, natomiast w pracy pozostałych komórek jedna i druga działalność w zakresie odpowiadającym danej specjalności.

Szczegółowego omówienia wymaga praca składu osobowego WSD DLSzR na SD dowódcy armii wojsk lądowych ze względu na temat niniejszego wykładu. Konieczne jest również z tego względu określenie udziału SD DLSzR w organizacji i kierowaniu działaniami dywizji w operacji armii lądowej.

Rozwinięcie WSD DLSzR z racji jego funkcji winno odbywać się równocześnie z rozwinięciem SD armii wojsk lądowych, a jeśli jest to nie możliwe, to rozwinięcie WSD DLSzR należy zakończyć nie później jak do czasu rozpoczęcia pracy na SD armii nad wypracowaniem zamiaru na operację.

x/ Ogólne zasady dowodzenia taktycznymi oddziałami i związkami lotnictwa. ASG. Lipiec 1964r. Nr 04997.

Praca WSD DLSzR może rozpocząć się od przygotowania i zameldowania dowódcy /szefowi sztabu/ armii danych o stanie i możliwościach lotnictwa myśliwsko-szturmowego w ramach przydzielonego wysiłku lotów. Podstawą do tego są wytyczne względnie rozkaz / zarządzenie/ otrzymane z armii lotniczej poprzez SD DLSzR.

Następnie dowódca składu osobowego WSD DLSzR sam, względnie z oficerami operacyjnym i rozpoznawczym wysłuchuje zamiaru dowódcy armii na operację i jego wytycznych dla szefów oddziałów i służb oraz dowódców rodzajów wojsk. Wytyczne dla decy WSD DLSzR dotyczą zwykle złożenia propozycji użycia wydzielonego wysiłku lotów w operacji armii wojsk lądowych.

Na podstawie zamiaru i wytycznych dowódcy armii oraz oceny warunków pracy WSD DLSzR dowódca organizuje pracę podległego mu składu osobowego. Najczęściej praca ta organizowana jest w ten sposób, że skład osobowy otrzymuje polecenie przygotowania mapy z niezbędnymi tabelami dla wykorzystania jej podczas przedstawienia dowódcy armii propozycji organizacji użycia lotnictwa w operacji. Zasadniczą treść propozycji opracowuje dowódca składu osobowego WSD DLSzR. W trakcie opracowania propozycji są one uzgadniane z oddziałem operacyjnym i oddziałem rozpoznawczym oraz dowództwem wojsk raketowych i artylerii armii.

Meldowanie propozycji odbywa się zwykle w pomieszczeniu odpraw SD armii i obejmuje zreferowanie wniosków z oceny sytuacji powietrznej i warunków działań lotnictwa, ocenę możliwości użycia sił dywizji i propozycję sposobu ich wykorzystania w operacji oraz sposobu współdziałania z wojskami armii. Z oceny sytuacji powietrznej i warunków działań lotnictwa winny być zreferowane wnioski, mające wpływ na wykorzystanie DLSzR w operacji, na przykład wnioski o możliwościach przeciwdziałania obrony przeciwlotniczej nieprzyjaciela w wykonywaniu przez dywizję zadań wsparcia wojsk armii w operacji.

Ocena możliwości użycia sił dywizji lotnictwa szturmowo-rozpoznawczego winna obejmować rozpatrzenie różnych wariantów zadań dywizji, możliwości ich wykonania i przewidywanych efektów działań, aby na tej podstawie zaproponować najbardziej

właściwy sposób wykorzystania sił dywizji w operacji.

Z problematyki współdziałania winny być przedstawione zagadnienia:

- możliwości wykorzystania DLSzR do wykonywania zadań ognio-
wych wspólnie z wojskami raketowymi i artylerią armii ;
- potrzeby w zakresie zabezpieczenia działań lotnictwa przez
wojska lądowe / na przykład obezwładnienie środków opl przez
artylerię, uchwytowanie lotnisk przez wojska armii/;
- wymagania do czasu i sposobu precydowania zadań oraz zgła-
szania zapotrzebowań na wykonanie uderzeń przez lotnictwo
i na jego przecelowanie w toku działań wojsk w operacji;
- sposób wzajemnej informacji o przebiegu działań i położe-
niu wojsk armii, dywizji lotnictwa szturmowo-rozpoznawczego
i dywizji lotnictwa myśliwskiego ;
- sposoby oznaczania dla celów wzajemnego rozpoznawania
i bezpieczeństwa ;
- czas, sposób i miejsca przesunięć organów dowodzenia
lotnictwa i armii wojsk lądowych.

Propozycje użycia lotnictwa składane dowódcy armii przez dowódcę składu osobowego WSD DLSzR w toku operacji dotyczą głównie wniosków z oceny sytuacji powietrznej, możliwości i sposobu wykorzystania sił dywizji w określonej sytuacji taktyczno-operacyjnej.

Po wysłuchaniu propozycji dowódca armii podejmuje decyzję i stawia zadania dywizji lotnictwa szturmowo-rozpoznawczego. Są one podstawą do wypracowania przez skład osobowy WSD DLSzR decyzji na sposób użycia sił dywizji do wykonania postawionych zadań. Podjętą decyzję opracowuje się w formie planu działań bojowych DLSzR. Opracowuje się go na całą operację, poszczególne okresy i dni operacji. Im krótszy okres czasu operacji obejmuje plan działań bojowych DLSzR tym szczegółowsze jest jego opracowanie.

W toku operacji funkcje poszczególnych elementów systemu dowodzenia uzależnione są przede wszystkim od sprawnego obiegu informacji wewnątrz poszczególnych elementów i między elementami systemu dowodzenia, a zwłaszcza między WSD i SD dywizji lotnictwa szturmowo-rozpoznawczego. Obieg informacji

powinien być taki, aby skład osobowy pracujący na poszczególnych stanowiskach miał stale aktualny obraz sytuacji.

Potrzeby WSD DLSzR w tym względzie są następujące:

- znajomość sytuacji obrony przeciwlotniczej na obszarze działania armii wojsk lądowych ;
- posiadanie aktualnych danych o sytuacji naziemnej i zamierzonych działaniach wojsk lądowych i lotnictwa w pasie działań armii;
- znajomość gotowości bojowej eskadr /grup/ samolotów w pułkach myśliwsko-szturmowych/myśliwsko-bombowych/ i w pułku lotnictwa rozpoznania taktycznego i artyleryjskiego;
- dane o zadaniach i działaniach realizowanych według planu armii lotniczej ;
- rozeznanie w sytuacji meteorologicznej w strefie działań bojowych DLSzR.

W świetle tych potrzeb skład osobowy rozwiniętej części WSD DLSzR winien prowadzić prace na :

- planszecie sytuacji obrony przeciwlotniczej ;
- mapie sytuacji naziemnej i działań ogniowych DLSzR ;
- mapie rozpoznania taktycznego i artyleryjskiego.

Ponadto obsada pracującej części WSD winna prowadzić tabele aktualnego stanu sił i środków, gotowości i wykonywanych lotów przez eskadry /grupy/samolotów DLSzR, odnotowywać wchodzące i wychodzące zarządzenia w odpowiednich dziennikach oraz wpisywać dane na tablicy meteorologicznej o stanie pogody.

Informacje niezbędne dla prowadzenia planszetu, rap, tabel i dzienników WSD uzyskuje z SD DLSzR, oddziału operacyjnego, rozpoznawczego i dowództwa wojsk raketowych i artylerii armii wojsk lądowych, WSD DLM, od przedstawiciela armii lotniczej, oficerów łącznikowych lotnictwa przy dywizjach lądowych, RPWN i dców grup samolotów w powietrzu.

Druga część WSD DLSzR jest w stanie zwiniętym i znajduje się w gotowości do wymarszu i rozwinięcia w nowym położeniu. Jednocześnie wykorzystana jest dla odpoczynku

pracującego składu osobowego WSD. Przed rozpoczęciem marszu uzyskuje z pracującej części WSD wszystkie niezbędne dane o aktualnej sytuacji i zamierzonych działaniach wojsk lądowych i lotnictwa.

Przesunięcie WSD DLSzR w nowy rejon i jego rozwinięcie nie przedstawia większych trudności ze względu na małą ilość sił i środków, rozmieszczonych w ruchomych wozach. Po otrzymaniu nowego rejonu i czasu przejęcia dowodzenia w tym rejonie wysyła się najwyżej niewielką grupę rekonesansową, która ustala miejsce rozmieszczenia elementów WSD, a następnie spotyka i pilotuje je do miejsc dyslokacji. Po rozwinięciu i nawiązaniu łączności uzyskuje się najnowsze dane o sytuacji, przekazywane przez pracującą część WSD.

Następnie podaje się sygnał o przejęciu dowodzenia przez WSD w nowym rejonie. Na tej podstawie pozostająca w poprzednim rejonie część WSD może przystąpić do zwijania.

Udział SD DLSzR w organizacji i kierowaniu działaniami dywizji w operacji armii lądowej polega na wykonywaniu czynności, które nie są przewidziane dla WSD dywizji.

Do tych czynności zalicza się :

- organizacja i planowanie przygotowania pułków do działań w operacji ;
- przekazywanie zadań i określanie sposobów ich wykonania w zakresie odpowiadającym dowodzeniu na szczeblu dywizji ;
- informowanie o przebiegu i wynikach działań sił dywizji na korzyść wojsk armii w operacji;
- zbieranie, opracowanie i przekazywanie informacji o stanie sytuacji powietrznej i obronie przeciwlotniczej nieprzyjaciela na kierunku działań armii lądowej ;
- informowanie o stanie, położeniu i gotowościach sił dywizji;
- przekazywanie danych o zadaniach i działaniach dywizji według planu armii lotniczej ;
- organizacja i kierowanie przekazaniem oddziałów lotniczych;
- organizacja, planowanie i kierowanie zabezpieczeniem działań bojowych dywizji ;
- przekazywanie prognoz i aktualnych informacji o stanie pogody.

Podział funkcji dowodzenia działaniami DLSzR w operacji armii lądowej między WSD i SD dywizji nie jest sprawą rozstrzygniętą do końca. Wnikliwa analiza doświadczeń z ćwiczeń w lotnictwie operacyjnym w tym i ćwiczeń w ASG może dać ostateczne rozwiązanie tej sprawy.

organizacji

5. Właściwości użycia i dowodzenia działaniami śmigłowców na szczeblu armii wojsk lądowych.

Potrzeby wojsk armii oraz ilościowy i jakościowy rozwój śmigłowców sprawiają, że widzi się coraz to szersze zastosowanie ich w działaniach armii wojsk lądowych. Zakres użycia można sprowadzić do wykonywania zadań transportu wojsk i sprzętu, w tym głównie do desantowania taktycznych desantów powietrznych, a następnie do wykonywania zadań ogniowych i różnych zadań pomocniczych.

Na obecnym etapie rozwoju wojsk operacyjnych naszego kraju jednostki śmigłowców wchodzą organicznie w skład armii lotniczej. Charakterystyczne dla użycia śmigłowców jest to, że muszą przybyć wraz z organami dowodzenia do wojsk, na rzecz których działają. Dlatego w większości wypadków stosuje się jako zasadę wykorzystania śmigłowców w operacji armii wojsk lądowych podporządkowanie ich dowódcy armii na okres wykonywanych zadań.

W wypadku, jeśli określona jednostka śmigłowców wykorzystywana jest na szczeblu armii wojsk lądowych, wówczas organizacja użycia śmigłowców odbywa się na stanowisku dowodzenia armii. Na podstawie rozkazu /zarządzenia/ otrzymanego z armii lotniczej, dowódca jednostki śmigłowców z grupą oficerów przybywa na SD armii i w razie potrzeby w obecności przedstawiciela armii lotniczej, oficerów z WSD DLSzR i WSD DLM uzgadnia wykorzystanie śmigłowców do wykonania określonych zadań.

Jeżeli jednostka śmigłowców przewidziana jest do wykorzystania na szczeblu związku taktycznego armii wówczas uzgodnienie wykorzystania śmigłowców odbywa się na stanowisku dowodzenia tego związku z udziałem grupy oficerów z jednostki śmigłowców, oficerów zainteresowanego pododdziału i oficera łącznikowego lotnictwa.

Na okres wykonywanych zadań w rejonie SD armii lub SD związku taktycznego /względnie pododdziału - w wypadku desantowania taktycznych desantów/ rozwija się WSD danej jednostki śmigłowców.

Kierowanie wykonaniem zadań odbywa się z WSD jednostki śmigłowców, które utrzymuje kontakt z dowódcami grup śmigłowców, SD pś, SD armii lub związku taktycznego oraz z WSD DLSZR i WSD DLM.

Po wykonaniu zadań jednostka śmigłowców wraca w podporządkowanie dowódcy armii lotniczej, od którego otrzymuje zarządzenia dotyczące nowego bazowania i wykonania kolejnych zadań.

W perspektywie widzi się tworzenie organicznych jednostek śmigłowców armii wojsk lądowych. Jest to uzasadnione tym, że potrzeby wykorzystania śmigłowców we współczesnej operacji armii wojsk lądowych nabierają charakteru ciągłego i to w odniesieniu do wszystkich zadań jakie mogą wykonywać śmigłowce w operacji.

Zakończenie

Organizacja użycia i dowodzenia działaniami lotnictwa myśliwsko-szturmowego i myśliwsko-bombowego w armijnej operacji zaczepnej i obronnej odbywa się w ogniwie armii wojsk lądowych - dywizja lotnictwa szturmowo-rozpoznawczego.

Taka organizacja, nie naruszając centralizacji dowodzenia lotnictwem na szczeblu armii lotniczej, usprawnia bo przyspiesza proces dowodzenia lotnictwem wykonującym zadania wsparcia w operacji armii wojsk lądowych.

Dowódca dywizji lotnictwa szturmowo-rozpoznawczego może osobiście lub poprzez swojego odpowiedzialnego przedstawiciela, wykorzystując siły i środki wysuniętego stanowiska dowodzenia, bezpośrednio organizować działania i kierować wykonaniem zadań lotniczego wsparcia wojsk armii w operacji.

Obsada wysuniętego stanowiska dowodzenia, znając aktualne potrzeby wojsk armii w operacji i mając dokładne rozeznanie w stanie i aktualnych możliwościach oddziałów według informacji

otrzymywanych ze stanowiska dowodzenia dywizji lotnictwa szturmowo-rozpoznawczego, może szybko reagować na wszelkie nawet nieoczekiwane zmiany sytuacji w toku operacji. Jest to bezpośrednie sprzężenie potrzeb wojsk armii w zakresie zadań lotniczego wsparcia z wykonaniem tych zadań. Pewne ograniczenia w możliwościach użycia lotnictwa myśliwsko-szturmowego i myśliwsko-bombowego w operacji armii wojsk lądowych, wynikające z centralizacji dowodzenia lotnictwem na szczeblu armii lotniczej, obiektywnie rzecz biorąc, nie godzą w interesy armii wojsk lądowych, gdyż zadania wykonywane centralnie w określonym stopniu wpływają korzystnie na przebieg działań wojsk armii w operacji. Dotyczy to zwłaszcza udziału lotnictwa myśliwsko-szturmowego i myśliwsko-bombowego w działaniach lotnictwa, których celem jest zdobycie względnie utrzymanie przewagi /panowania/ w powietrzu.

Dowodzenie śmigłowcami w operacji armii lądowej wymaga również rozwijania ich organów dowodzenia przy SD zainteresowanego szczebla wojsk lądowych.

Bibliografia:

- Biuletyn Informacyjny Sztabu Generalnego nr 4 /72/. MON 1965r.
- Biuletyn Informacyjny Sztabu Generalnego nr 1/85/. MON 1968r.
- Myśl Wojskowa nr 3 /tajna/. MON 1968r.
- Ogólne zasady dowodzenia taktycznymi oddziałami i związkami lotnictwa. Skrypt ASG 1964r.

Załączniki:

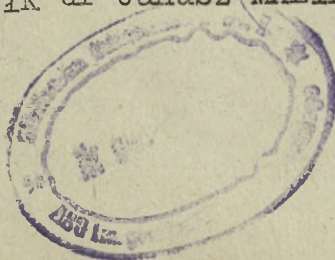
- Nr 1 - Schemat rozmieszczenia elementów dowodzenia LMSz, LMB i LRT w systemie dowodzenia lotnictwa frontowego.
- Nr 2 - Schemat WSD DLSzR /wariant - dla jednego położenia/.

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOŁY
AKADEMICZNEJ
Im. gen. broni K. Świerczewskiego

OPRACOWAŁ
czpo SZEFA KATEDRY TAKTYKI L.W.

płk dr Janusz MALINOWSKI

Wydrukowano w 120 egz.
Egz. nr 1 - 120 - Bibl. Tajna
Wyk. płk Malinowski
Druk LC, dnia 30.12.68r.
Nr ks. masz. 02868/03563/WW
Kor. H.S.

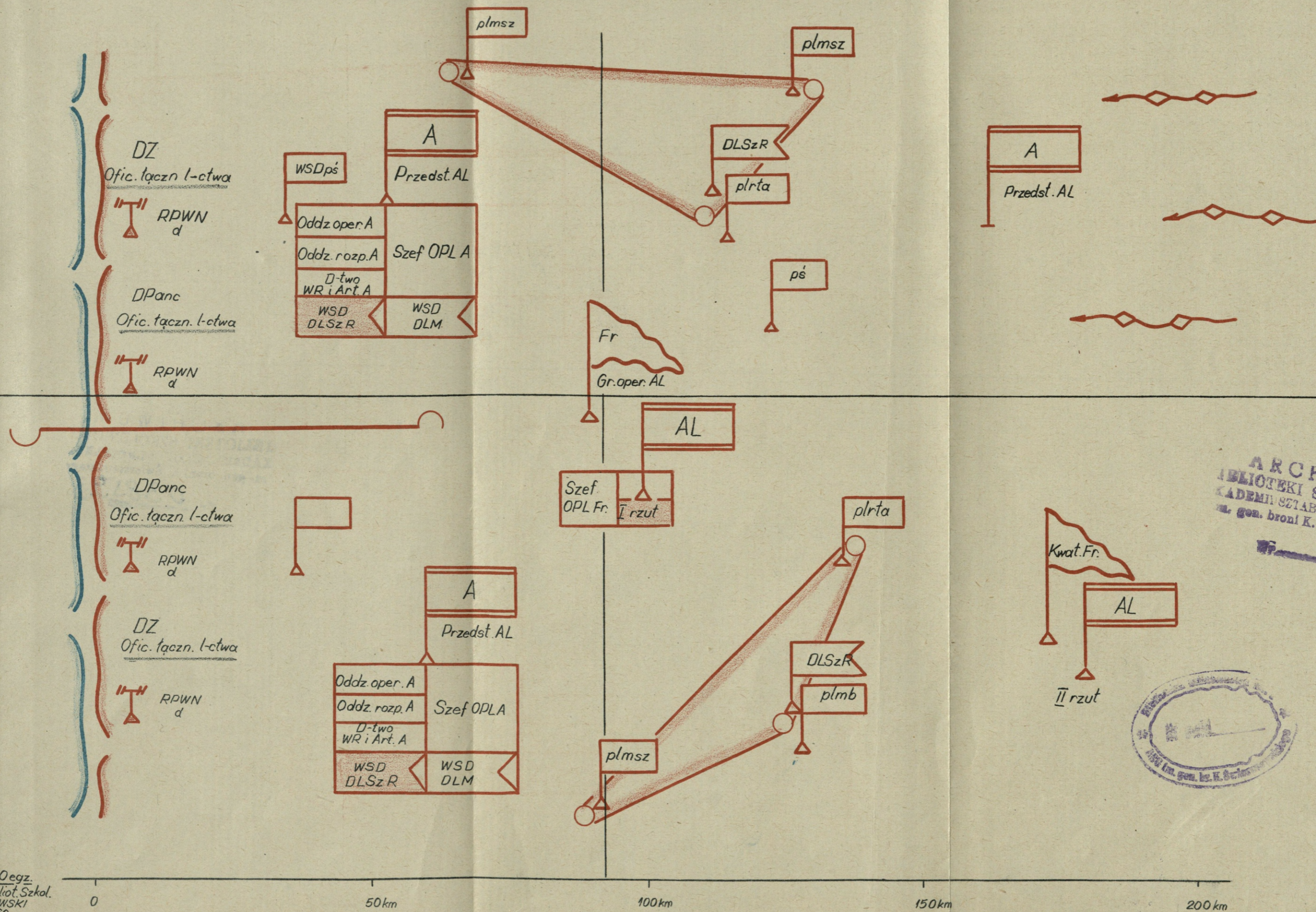

ROZMIESZCZENIE ELEMENTÓW DOWODZENIA LMSz, LMB I LRT W SYSTEMIE DOWODZENIA LOTNICTWA FRONTOWEGO

TAJNE

EGZ. NR...
NR KS.03564/ww

7

WYKONANO 120 egz.
egz. nr 1-120/Bibliot. Szkol.
ref. ptk MALINOWSKI
rys. Z.L. dn. 2.1.69

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENI
KADEMII SZTABU GENEZA
gen. broni K. Swieroszewski

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOW:
KADEMI SZTABU GENERALNEGO
1st. gen. broni K. Swierczewskiego

038593

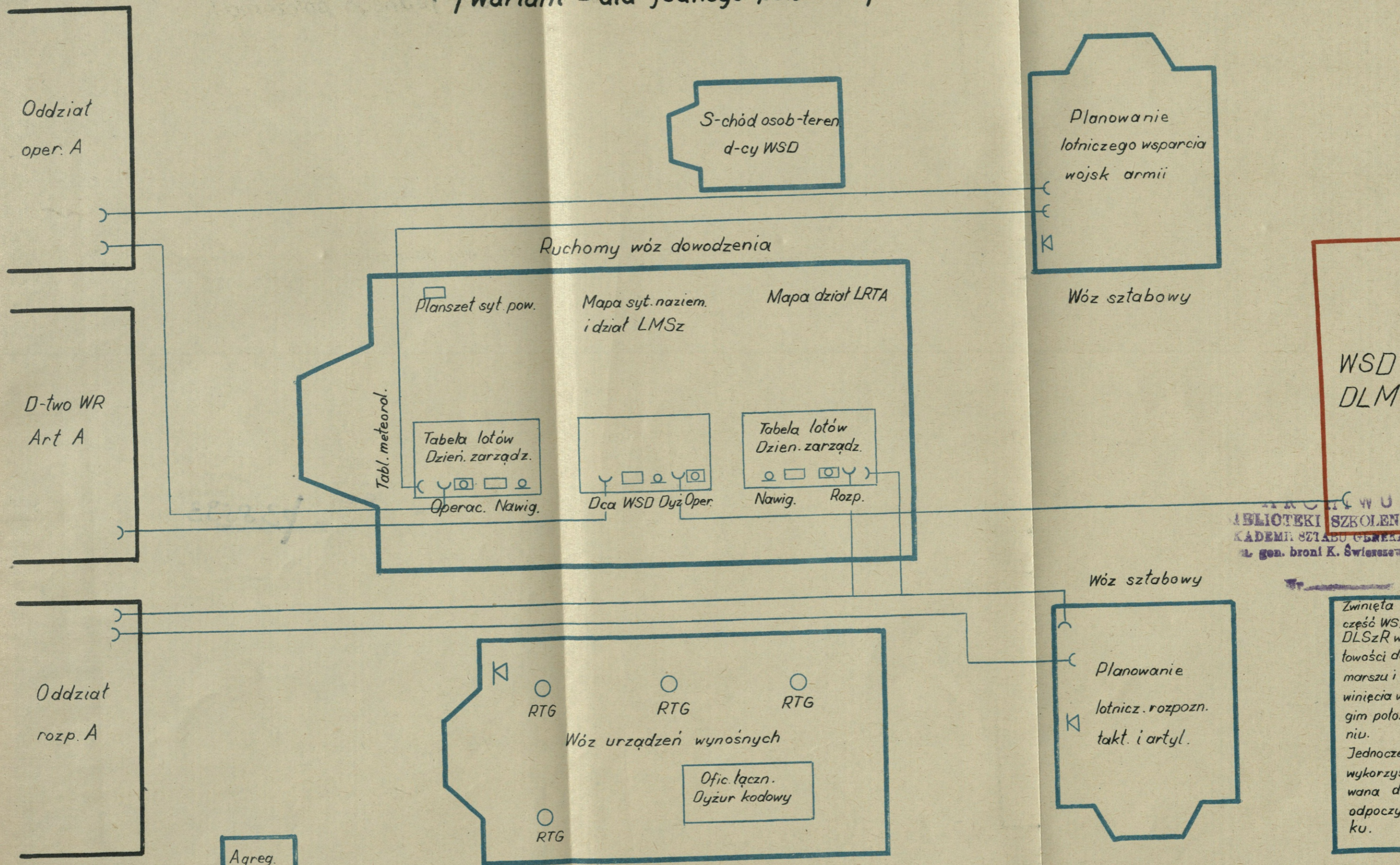
SCHEMAT WSD DLSzR

/wariant - dla jednego położenia/

POUFNE

EGZ. NR...
NR KS 03564/ww.

1

W U M
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
KADREMI SZTABU GENERALNEGO
gen. broni K. Świerczewskiego

Zwinięta część WSD DLSzR w gotowości do wymarszu i rozwinięcia w drugim położeniu. Jednocześnie wykorzystywana dla odpoczynku.

WYKONANO 120 egz.
egz nr 1-120/Bibl. Szkol.
ref. ptk. MALINOWSKI
rys. Z.L dn. 2.1.69.

Agreg. prądow.

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENICZEJ
AKADEMII SZTABI CENTRALNEJ
gen. por. broni K. Świeroszewskiej

~~nr. 138593~~